

Glas zaveznikov

Leto III - Št. 500

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 5 lir

TRST, sreda 12. februarja 1947

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93554 in 7308

OGLASI: Cena za milimeter visine (ena ena kolona), trgovski L. 15, mrtvaški L. 20 (osmrtnice L. 60), objave L. 10, finančni in pravni oglasi L. 25. V vsobni lista (tekstni oglasi) L. 25. Davek ni vstet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: U. P. L. Trst, ul. Silv. Pellico št. 4, tel. 940-4. Cena posamezne številke L. 5 (zaostale L. 10). Rokopisov ne vračamo.

10. FEBRUAR V PARIZU BREZ NAPOVEDANIH PRESENEČENJ

POZIV BEGUNCEM IZ ITALIJE

Beograd, 12. februarja
Četrtega februarja so v Beogradu izvedli, da se je jugoslovanska vlada odločila, da bo dala jugoslovanskim beguncem v Italiji, katerih število znaša 20.000, dva meseca časa za premislek, če se hočejo vrniti domov.

Jugoslavija in Italija podpisali

Profesne note, Rima, Sofije in Aten

PARIZ, 12. februarja — Šest dni po Bevinovemu podpisu (4. februarja) petih mirovnih pogodb z bivšimi sovražnimi državami (Byrnes jih je podpisal 21. Molotov pa 29. januarja) se je v ponedeljek 10. t. m. ob 11. uri v Parizu v palači Quai d'Orsay (Salle de l'Horloge) pričela pod predsedstvom francoskega zunanjega ministra Bidaulta ter ob prisotnosti predstavnikov 21 zaveznikih držav svetovne podpisa omenjenih petih mirovnih pogodb. Dopoldne je bilo dokončano podpisovanje pogodb z Italijo, popoldne kmalu pa 14. uri so podpisali pogodbe z Romunijo, nato pa še pogodbe z Bolgarijo, Madžarsko in Finsko.

AMNESTIJA ZA JUGOSLOVANSKE BEGUNCE

Beograd, 12. februarja
Jugoslovanska vlada je sporočila svoj našt za pomilostitev vojnih beguncev. Uradni predstavnik jugoslovanske vlade je izjavil, da vsebuje osnutek tega načrta predpise glede pristave tistištnih, uatakih in ostalih protivojnih organizacij. Vsi bivši jugoslovanski vojni ujetniki, kakor tudi člani kvistinskih organizacij, bodo po izjavi uradnega predstavnika jugoslovanske vlade izpuščeni iz tujih držav, če se ne bodo v roku dveh mesecev vrnili domov. Tisti, ki se ne bodo vrnili po neteku ta doba, bodo kljub temu pomilosteni, če se bodo skesali svojih grehov po predložitvi posebne prošnje za pomilostitev in tako bodo imeli možnost za vrnitev domov.

4 RAZLOGI ZA PRISILNO REPATRIACIJO

Hamburg, 12. februarja
V Frankfurtu je izjavil poveljnik ameriških zasedbenih sil general Joseph McHarney, da ne bodo beguncev repatriirali proti njihovi volji, razen če bodo to napravili za potrebno posebni razlogi. Razlogi za prisilno repatriacijo so:
1) aktivno sodelovanje z nacionalnimi režimi;
2) vojni zločini in zločini druge vrste;
3) da je begunec pripadal nemškimi vojnimi silam;
4) da begunec ni bil demobiliziran iz sovjetske vojske.

Uradno poročilo o neapeljskem incidentu

TRST, 12. februarja. — Zavezniki glavni stan v Padovi je 5. februarja izdal sledeče poročilo: Vojško preiskovalno sodišče je skrbno preiskalo incident v neapeljski topniški vojašnici, pri katerem so četniki 25. januarja napadli in ranili dva zastopnika jugoslovanske repatriacijske misije. Eden izmed jugoslovanskih predstavnikov je umrl. Dosedanje ugotovitve so pokazale, da so jugoslovanska zastopnika odkrili opozorili na nevarnost, se preden sta dobila dovoljenje za obisk. Jugoslovanska zastopnika sta 24. januarja prve obiskala vojašnico, da bi pripravila področje za nadaljnje razporejevanje in etnični. Britanski poveljnik jim je odločno predložil tveganje, ki bi bilo zaručeno z nadaljnjo vojsko. Razgovor je jasno opozoril, da ima grozi nevarnost, da bosta napadena, če bosta ostala v njegovem uradu ali ponovno obiskala vojašnico. Nato ju je spremljal iz vojašnice ter jima izjavil, da bo o zadnji takorajšnji Zaveznikom glavnemu stonu ter ju nato obvestil po telefonu o sprejetem stavu. Poveljnik je nato o zadnji stav predložil Zaveznikom glavnemu stonu, ki je takoj izdal dovoljenje, da lahko imata predstavnik repatriacijske misije razgovore s četniki po malih skupinah na sestankih izven vojašnice. Popoldne in na večer 24. januarja so skušali po telefonu, kakor je bilo dogovorjeno, obvestiti jugoslovansko misijo o teh ukrepih, a niso mogli dobiti stika. Dne 25. januarja jutraj se je poveljnik taborišča ob prihodu v svoj urad začel, ko je videl, da sta prišla predzadeta jugoslovanska uradnika Glušić in Engel sta se pred njim, in sicer brez njegove vednosti in pristanka. To sta storila kljub neposrednim napovedim, ki so jih jima dali prejšnji popoldan, naj se

O ČLOVEŠKIH PRAVICAH

NEW YORK, 12. februarja — Odbor Združenih narodov za človeške pravice je 4. februarja raspravil o predložitni listini pravic. Zastopnica Indije, gospa Hansa Mehta, je predložila, naj bi Združeni narodi dodeli pravico o svobodi nadaljnje točke, ki govore o enakopravnosti in človekovi osebni varnosti. Gospa Mehta je dodala, da ima pravico do enakopravnosti za eno izmed osnovnih človeških pravic.

Nasprotno je predlogom indijske zastopnice po je sovjetski delegat Topljekov zahteval, naj bi celo vrsto osnovnih človeških pravic šteli, češ da so nepotrebne. Za nepotrebno je sovjetski zastopnik označil človekovo pravico do tujstva; tudi vključitvi človekove pravice do osebne svobode se je zastopnik Zveze sovjetskih socialističnih republik uprl.

Menil je nadalje, da ni potrebno, da bi Združeni narodi sprejeli odstavek, ki govori o pravici človeških bitij, ki so v sili, da bi se pritožili na Združene narode. Niti ni, po njegovem mnenju, potrebno vključiti pravice do zavežitosti. Prav tako je odnes vključitve pravice do zasebne lastnine in človekove pravice do prostega gibanja. Prav tako se je sovjetski zastopnik uprl, da bi Združeni narodi sprejeli v listino pravic človekovo pravico, da bi se branil pred preganjanjem.

Nova poljska vlada Trumanova izjava o poljskih volivih

WASHINGTON, 12. februarja — Predsednik Truman je 4. t. m. sprejel poverilnico novega poljskega veleposlanika. Ob tej priliki je obtožil poljsko časno vlado, da ni izpolnila jamstev, da bodo volitve svobodne. Predsednik je izjavil: «Tako jaz kakor vsi ameriški narod se čutiva globoko prizadeta ob dejstvu, da poljska časna vlada ni izpolnila svojih jamstev.»

Gornjo obtožbo je predsednik Truman izrekel v odgovoru na formalno poročilo poljskega veleposlanika Josefa Wlanciewicza. Njegov odgovor je bil konvencionalno katek. «Zagotovem vam lahko — je dejal — da je ameriški narod z zelo velikim zanimanjem zasledoval napredek poljskega ljudstva, da zvede nujno nalogo obnove narodnega življenja. Ameriška vlada je pokazala to svoje zanimanje za poljsko ljudstvo, ko je skupno z britansko in sovjetsko vlado sprejela važne sklepe glede Poljske v Jalti in Potsdamu. Vlada Združenih držav ni izgubila svojega zanimanja za blaginjo poljskega ljudstva. To je razlog, zaradi katerega vam ponujam sodelovanje naše vlade.»

V svoji formalni izjavi se poljski veleposlanik ni dotaknil nedavnih volitev, ampak samo izjavo.

DVE STRUJI V POLJSKI KMETSKIH STRANKI

Varšava, 12. februarja
Vodstveni odbor poljske kmetijske stranke je imel 1. in 2. februarja zasedanje v Varšavi. V stranki sta se, po poročilu poljske uradne agencije, pojavili dve nasprotni struji. Prva je pod vodstvom predsednika stranke Mikolajczyka, druga pa pod vodstvom podpredsednika Josefa Mierczaka, ki ga podpira bivši notranji minister in eden izmed voditeljev stranke Kiernik.

Opozicija, ki se ji je pridružila tretjina vodstvenega odbora, je po poročilu vladne agencije obtožila Mikolajczyka, da je politično kompromitiral stranko, ko je izjavil o narodni s svojimi stališči konferenca z zastopniki anglo-ameriške tiska. Zaradi ostrih kritik opozicije je vodstveni odbor odstopil. Opozicija je sklenila, da ne bo vstopila v vodstvo stranke.

Bivši minister Kiernik je izjavil, da ne bo prevzel odgovornosti v imenu vodstva stranke. Podobno stališče so zavzeli bivši vojni minister Woycech, Zaleski, Kuter Mierczak in drugi. Ni se znano, če namerna opozicija organizirani svojo frakcijo. Verjetneje bo ostala v stranki, da bo izvajala svoj vpliv na druge člane stranke, zaključuje poročilo poljske uradne agencije.

NOVE ARETACIJE DOMNEVNIH ZAROTNIKOV NA MADŽARSKEM

Budimpešta, 12. februarja
Madžarska varnostna policija je aretirala osebe, ki so obtožene sodelovanja pri zaroti proti madžarski republiku ter pri obnovi Horthyjeve diktature. Zaprtih je za približno 100 oseb, med katerimi so tudi višji častniki glavnega stana in državni uradniki.

PROCES V SKOPLJU STIRI SMRTNE OBSODBE

Beograd, 12. februarja
Okrožno sodišče v Skoplju je izreko obsojilo nad člani teroristične organizacije «Narodna škloparska (arnavška) demokracija», imenovano skupino teroristov so obtožili, da je leta 1945 organizirala ilegalno protivojnico organizacijo «Narodna škloparska demokracija».

Sodišče je v razsodbi potrdilo, da so obtoženci vodili nezakonite tople na Kosovem, Metohiji in v Makedoniji. Povezali so se tudi z albanskimi «odbori» v Barju, Kalnu in Grčiji. Po trditvah razsodbe so nadalje imeli stik s turškimi konzulom v Skoplju ter dobivali od njega navodila. Po listi obtožbi so imeli stik tudi z britanskim konzulom v Skoplju.

Ob zaključku razprave je sodišče odsodilo na smrt z ustrelitvijo Kemala Iskenderija, Azema Moranja, Rudija Hilmija ter Mehmeda Busija. Ostale obtožence so obsojili na zaporne kazni od 2 do 20 let.

MRAZ V EVROPI

Moskva, 12. februarja
V južni Ukrajini je zapadel sneg v taki meri, ki nima primere v zadnjih 40 letih.

Tudi v ostali Evropi vreme ovira dobavo goriva in električne energije. V Hamburgu in v severnem delu britanskega področja Nemčije so zaznavali 15 stopinj pod ničlo. Vzdolž Rena so ledene plošče, toda plojba je se mogoda med Duisburgom in Koelnom.

V Romuniji je med silnim snežnim vnanjem treli poljski vlak s tovornim in ubitih je bilo 27 oseb.

Bolgarija in Albanija zaslišani pred komisijo v Atenah

Grki „neskončno napihujejo in pretiravajo“

ATENE, 12. februarja. — Bolgarski predstavnik Jurij Kuljev je podal svoje poročilo komisiji Združenih narodov, ki vrši preiskavo glede grških obtožb, da dobivajo gverilci v Grčiji pomoč iz tujine. Kuljev je izjavil, da niso bolgarski državljani v bolgarska vlada imeli «nikakega deleža» pri delovanju gverilcev v Grčiji. Bolgarska vlada odbija na najkategoričnejši način obtožbe, ki jih vsebuje grška spomenica.

Kuljev, ki je del to izjavo v odgovor na grške trditve, je obtožil Grke, da imajo sovražne namene do pravic in interesov Bolgarov. Zadržuje, da ni v zadnjih dneh letih bilo volod grško-bolgarske meje nikakih resnih incidentov, je nato obtožil Grke oneskončnega napihovanja in pretiravanja. Kuljev je zadržal, da egrike reakcionarne uradne sile ogražajo življenje slovenskega prebivalstva v grškem področju, z namenom spremiti vnapre narodni izraz grških mejnih področij. Povelj je komisijo naj izjavi preiskavo glede sresničnih vzrokov sedanjega položaja v Grčiji, katerega karakterizirajo stalni ostri spopadi, ki često priznajo vidne državljanske vojne.

Kuljev je označil grške partizane kot «bramborno gibanje ljudskih množic, ki se razširja poosod po državi kot reakcija proti terorizmu desničarskih strank».

Dne 7. t. m. je pred preiskovalno komisijo Združenih narodov Albanija ostro napadla grško vlado, češ da izvaja imperialistično in nepopolno politiko proti Albaniji. Albanski delegat polkovnik Netti Keremal je zavrnul grške obtožbe kot «surdne potvorbe» in podpr bolgarsko obtožbo, da so Grki sami odgovorni za sedanje položaje.

Trdil je, da so albanski, bolgarski in jugoslovanski «fasiisti» dobili zatečišče v Grčiji, kjer se sodbodno gibljejo in snujejo zaroto proti demokraciji v pogrebnih ali ubitih v letih 1944 in 1945, da je bilo 68 tisoč razrušenih, medtem ko je 23.000 Grkov albanskega rodu pobegnilo v Albanijo.

Mnošica več tisoč grških levih črtev je v Atenah demonstrirala pred sedanjem preiskovalno komisijo

GENERAL MORGAN ODPOTOVAL V VELIKO BRITANJO

Caserta, 12. februarja
Zavezniki glavni stan v Caserti je izdal sledeče poročilo: «Vrhovni zavezniki poveljnik za Sredozemlje general sir William Morgan je z letalom zapustil krajstvo za preučevanje vprašanj v zvezi z njegovim bodočim imenovanjem za načelnika britanskega glavnega stana v Washingtonu.

«Poveljnik ameriških sil na Sredozemlju in zavezniki vrhovni podpoveljnik general John C. H. Lee bo medtem opravljal službo zaveznikov vrhovnega poveljnika. Vrhovni poveljnik ali orednik Sredozemlja general sir John Harding pa bo opravljal službo zaveznikov vrhovnega podpoveljnika.»

POPIS TUJCEV V ITALIJI

Rim, 12. februarja
Italijansko notranje ministrstvo, glavno policijsko ravnanstvo, sporoča: «Notranje ministrstvo je odredilo, da se izvrši popis tujcev, ki so v Italiji. Zaradi tega se morajo vsi tujci, tudi če žive v zbirališčih zaveznikov in v ustanovah UNRRA, javiti do 31. marca tega leta pri uradih kvature ali komisarjev v občinah, da izpolnijo poseben popani list ter da tudi opravijo, če tega še niso storili, vse potrebno za dokončanje bivanja (dichiarazione di soggiorno), kot to predvidevajo veljavni predpisi.

«Te obveznosti so oproščeni samo člani Sacro Collegio, diplomatskega in konzularnega zbora, delegati in funkcionarji mednarodnih institucij in ustanov ter vojski zaveznikov oboroženih sil v aktivni službi.

(Tujci, ki ne bodo izpolnili obveznosti popisa, so ne glede na to, da jih bodo prejeli sodnim obsojen, kaznivo po ukrepih uprave, kakor tudi, ki jih predvideva zakon za javno varnost, ki med drugim predpisuje izgon s področja države.»

100% ZMAGA

London, 12. februarja
Moskovska radiaška postaja je naznanila, da so bili vsi poslanci, ki so bili izvoljeni v 752 volivih okrožjih pri volitvah za Vrhovni sovjetski Zvezni sovjetskih socialističnih republik, kandidati Bloka kmetov in nestrancarjev.

Sovjetski radio je sporočil, da je 100% volivcev glasovalo za generalisima Stalina v njegovem prvem okrožju v Moskvi.

Napadi nemškega fiska na angleško upravo v Nemčiji

BERLIN, 12. februarja. — Britanski vojaški podguverner v Nemčiji general Robertson je 5. t. m. v ostri obliki odgovoril na napad sovjetskega maršala Sokolovskega na zahodne zaveznike. Robertsonovo izjavo so objavili berlinski listi; v njej general Robertson potrjuje britanske želje o ureditvi nemškega upravljanja ter pravi, da se bodo Britanci branili proti vsem nadaljnjim napadom vzhodnih zaveznikov, ki jih širi nemški tisk pod sovjetskim nadzorstvom.

Istosčasno se je general Robertson zahvalil sovjetskemu generalu Kuroskinu za izjavo o strožjih ukrepih proti faskom, ki so napadali zahodne zaveznike. Robertson je tudi izjavil, da Sovjeti dajejo nemškemu tisku propagandni material za napade na britansko in ameriško upravo. V nemškem tisku ki ga nadzorujejo Sovjeti, je bilo mnogo vask dan gataj napade na britansko upravo. «Teško je verjeti, je dejal general Robertson, da bi bili vsi ti napadi spontani izrazi nemškega dostovanja.»

Londonski «Times» je ob tem dogodku napisal komentar: «Nemške, mu tisku na sovjetskem področju so dovoili, da vedno bolj igra na prvo violino pri oklivanju napadov na Anglijo in Ameriko. Namen, ki tiči za tem, je očitno to, da bi na bodoči moskovski konferenci postavili na začetno klop zahodne zaveznike ter prepričali svet in Nemce, da sta edino Velika Britanija in Združene države tisti, ki morata popustiti v svoji politiki in pristati na spremembe na konferenci.

«Sovjeti in mi smo krvavo spoznali to politiko, njeno dolgo živčno vojno, grožnje, sramotne in vse neandne pomirjevalne govore in namiga, da bo vse dobro, če bo nasprotna stran pripravljena v kaki stvari na novo popustiti.»

«Ko je bil zahrbtni sovražnik premagani in ko je bila za vedno zaprta Goeblovskaja kuhinja ogabnih jazbi, bi morala biti Evropa rešena kakih kuhinj, ki ustvarjajo strup in zlo.»

«Vzdušje bojazni in sumničav, ki kviri odnesej med vodilnimi veleni, utesne koristiti je Nemcem, ki še vedno kujejo zaroto in delajo za to, da bi postala Nemčija sposobna, da bi lahko gospodovala nad svojimi sosedi, zaključuje «Yorkshire Post».

„VOLKSDEUTSCHE“ NISO PREJUBLENI V NEMCIJI

Stuttgart, 12. februarja
Na mesečnem sestanku Laenderguverner v Stuttgartu je vojaški podpoveljnik ameriškega področja general Lucius Clay omenil varstveno sovražnost nemškega ljudstva v odnosih s svojimi sonaradniki iz Sudetov in Madžarske. Steno je budetov v ameriškem področju znaša okoli 1 in pol milijona do dveh milijonov; in Madžarske in Češkoslovaške so jih izgnali na podlagi potdamskega sporazuma.

General Clay je izjavil, da prihaja na vojaško vlado vedno več vesti o surovem ravnanju in sovražnosti nemškega ljudstva do beguncev iz Madžarske in Češkoslovaške. Če bo ta sovražnost še dalje trajala, je poudaril general Clay, bo povzročila nastanek manjšine, ki bo leta in leta gojila sovražnost in erd.

BENEŠ PROTI CHURCHILLU

London, 12. februarja, Češkoslovaški predsednik Dr. Beneš je izjavil, da nasprotuje ustanovitvi Zveze evropskih držav, kakor je predložil Churchill, ker ma tako zvezo za naperjeno proti Sovjetom.

10. FEBRUAR V PARIZU BREZ NAPOVEDANIH PRESENEČENJ

Podpis mirovnih pogodb

(Nadaljevanje s 1. strani)

Romunska delegacija, ki jo je vodil zunanji minister Talarcescu, je v neprijetnih pogledih in brez izraza poslala Bidaultov govor. Tako jo prevodu je pogodbo podpisal sovjetski delegat Bogomolov. Za njim so za veselic podpisali 154 delegatov kot mirovne pogodbe z Italijo. Nato so podpisale po vrstnem redu še Avstralija, Bela Rusija, Kanada, Češkoslovaška, Indija, Novi Zeland, Ukrajina in Južna Afrika. Zadnji je ob 14.20 podpisal Talarcescu.

Svečanost podpisa mirovne pogodbe z Bolgarijo je trajala 14 minut. Bidault je pozdravil osemindeset delegatov, katero je vodil zunanji minister Kimon Georgijev. Sledilo je podpisovanje Osem zavezniških držav ni podpisalo: Kitajska, Francija, Nizozemska, Poljska, Abesinija, Kanada, Brazil in Belgija. Bolgarija je podpisala ob 15.33.

Svečanost podpisa pogodbe z Madžarsko se je pričela ob 16.32. Madžarska je podpisala ob 16.45. Pogodbo je podpisalo 12 držav, podpisale pa je niso Kitajska, Francija, Belgija, Brazil, Abesinija, Grčija, Nizozemska in Poljska.

Kot zadnja je sledila svečanost podpisa mirovne pogodbe s Finsko, ki je podpisala ob 17.10. Pogodbo je podpisalo 10 držav: Sovjetska zveza, Velika Britanija, Avstralija, Bela Rusija, Kanada, Češkoslovaška, Indija, Novi Zeland, Ukrajina in Južna Afrika. S tem je bil postopek tega svečnega dne končan.

Britanski zunanji minister Bevin je poslal narodom bivših satelitskih držav poslanico, v kateri izraža upanje in dobro voljo narodom, katerih predstavniki so v ponedeljek podpisali mirovne pogodbe. V poslanici je poudaril posebne odstavke Italijanom, Romunom, Madžarom, Bolgarom in Fincem.

V Italiji so v ponedeljek v znak protesta proti določilom mirovne pogodbe za 10 minut prekinili vsako delo. Ustavodajna zbornica je iz istega razloga za 30 minut prekinila dopoldansko sejanje. Po prekinitvi je zunanji minister Spozza dal posebno izjavo glede podpisa mirovne pogodbe z Italijo. «Kot sporoča, da so takoj po sporočilu Spozzine o podpisu pogodbe brzojavno sporočili italijanskim diplomatskim zastopnikom pri državah podpisnicah mirovne pogodbe, da izročijo zavednim zunanjim ministrstvom diplomatske note v zvezi s podpisom mirovne pogodbe. Noto, ki vse-

buje okoli 300 besed, so predložili v Parizu. Noto je včeraj po radu tudi tajništvo mirovne konference osebno javil zunanji minister Spozza. Italija upa, da bo etezka določila pogodbe lahko spreminila z neposrednimi pogajanjmi z zainteresiranimi državami.

Romunski zunanji minister Talarcescu je pred podpisom pogodbe izjavil, da je Romunija sicer nezadovoljna z nekaterimi odstavki pogodbe, ki pa jo bo kljub temu podpisala, ker je je neestrna in bi rada čimprej zavzela svoje mesto med evropskimi državami. Izjavo je podal Edouard Dejal, da so nekateri odstavki enotni in nasprijetni sta in da bodo spravili Romunijo v težak položaj. Podobno izjavo je podal dr. Grom.

V Finski so bile ob priliki podpisa manifestacije. Ne trgujejo, Parlament se je zbralo 10.000 ljudi, katerim je govoril tajnik Domovinske fronte. Dejal je, da bo Bolgarija delala za popravilo in ublažitev pogodbe, katero bo izpolnjevala. Bolgarija je poslala v London protestno noto, v kateri poudarja vprašanje bolgarskega izhoda v Egejsko morje, vrnitev severne Trakije ter protesta proti težki vojni odškodnini. Protestne note bo preučila Britanija in jih, če bodo imele za primerno, predložila Svetu zunanjih ministrov.

Grčija je poslala istočasno, ko se je začelo podpisovanje v Parizu, francoskemu zunanjemu ministrstvu protest zaradi podpisovanja pogodb z Italijo in Bolgarijo. Sklepe so sprejeli na dvehurnem zasедanju vseh voditeljev grškega parlamenta. Grčija zahteva severni Epir in otok Saseno, ki pripada po pogodbi Albaniji (Grčija meni, da z mirovno pogodbo z Italijo njeni odnosi z Albanijo niso urejeni, ker ima Albanija za državo, ki je bila v vojni z Grčijo), poleg tega pa tudi popravilo grško-bolgarske meje. Grčija bo tudi zahtevala, da takoj zasede Rodos in Dodekanes, ne da bi čakala na ratifikacijo.

V Finski so na dan podpisa pogodbe razobesili zastave. Predsednik Paasikivi je priredil poslovniki banket načelniku sovjetske kontrole komisije. Finsko reparacijo bo odslaj urejevala sovjetsko veleposlanstvo. Finsko zunanje ministrstvo je pa bilo osuplo, ko je preko Stockholma prišla vest, da zahtevajo Sovjeti pri ureditvi vprašanja nemške imovine na Finskem polovcu državne glavnice pri večjih finskih delnicah podjetij. O stvari na Finskem ne smejo pisati.

Zanikane govorice o umiku zavezniških čet

Padova, 12. februarja

Glavni stan zavezniških oboroženih sil osrednjega Sredozemlja je glede na nekatere nasprotujoče si govorice, ki se širijo v Julijski krajini, sporočil, da zavezniških sil v Julijski krajini ne bodo umaknili ob podpisu mirovne pogodbe z Italijo, ampak bodo ostale, dokler pogodba ne bo odobrena (ratificirana) in njene klavzule izvršene.

Podobno poročilo je izdal tudi obveščevalni urad 88. divizije, v katerem pravi:

Zavezniške čete bodo ostale na področju A Julijske krajine vse do ratifikacije mirovne pogodbe z Italijo. Premikanja čet zaradi težav ali zaradi upravnih razlogov se bodo nadaljevala. Poslopja in stanovanja, zasadena po voljstvu in oblasteh pa bodo vrnila civilnemu prebivalstvu prej ko mogoče.

Stavka grafikov končana

Trst, 12. februarja

Sinoči se je po dozešenem sporazumu med delodajalci ter grafiki in kartotehničnimi delavci končala stavka grafikov, ki je trajala 7 dni. Ob 23.30. uri se je zasédanje stavkovnih voditeljev in delodajalcev še nadaljevalo in so na njem obravnavali končne podrobnosti sporazuma.

Dan podpis mirovnih pogodb v Trstu in pokrajini

TRST, 12. februarja — Težak incident se je na dan podpisa mirovnih pogodb zgodil na trgu Belvedere, ko je neki pek z žvepleno kislino polnil skupino manifestantov. I se je sestajala večina iz dijakov. Okoli 15 dijakov je bilo ozkažih po obraz; šest jih je dobilo težje opekline in so jim nudili prvo pomoč v glavni bolnišnici. Ko je prišla policija, je peku uspelo pobegniti skozi zadnja vrata lokala. Rafijenci so: Alfred Barčari, Livo Girardou, Leone Dalla Torre, Carmelo Quatroccchi, Franco Bernardon in Claudio Amadeo val v starosti od 15 do 27 let.

Po izpovedbah ranjenecv na policiji so se člani povzeli okoli 11.30. ure ustavili pred pekarno Maria Zafreda na trgu Belvedere 2 s pozivom, naj spusti zastor. Zastor je nato prišel ven s steklenico žveplene kisline in jo razlil na skupino, nato pa pobegnil.

Policija poroča, da sicer ni izvršila v teku vsega dne nobene aretacije. Majhne skupine demonstrantov so dopoldne in popoldne večkrat hodile po cestah. Večinoma iz dijakov obstoječe skupine so klicale Italiji in prepevale. Večji del trgovin in javnih lokalov je spustil zastore med 11. in 11.10. ure, nekateri pa so ostali zaprti ves dan. Uradi in denarni zavodi so prekinili z delom od 11. do 11.10. ure. Cestna železnica je ustavila promet za deset minut. Zlasti v sredini mesta je videlo na oknih več italijanskih zastav z italijanskimi zastav.

Iz Tržiča poročajo, da so ob 11. uri tudi tam prekinili z delom za deset minut in zaprti trgovine. Povorka nekaj stožnih oseb z italijanskimi zastavami je korakala po cestah in klicala Italiji.

Iz Gorice poročajo, da so tudi tam izobesili deloma trobojnice z italijanskimi zastavami. Od 11-11.30 ure je bilo mnogo trgovin in uradov zaprtih. Sicer je bilo v mestu mirno.

Britishnega časnika in vojaka pogrešajo

Trst, 12. februarja

Zavezniška vojska uprava je dne 4. februarja izdala naslednje poročilo:

«Dne 4. februarja zjutraj sta trčili britanska in jugoslovanska izvidnica blizu Kobdija, ki leži ob Morganovi črti in kjer meja ni dobro označena. Jugoslovanska izvidnica je začela streljati. Britanci pogrešajo enega časnika in enega vojaka, vendar upajo, da sta časnik in vojak zdrava in na varnem v jugoslovanskih rokah.»

BALTSKE DRŽAVE

London, 12. februarja

«Britanska vlada priznava, da je Sovjetska zveza de facto absorbirala baltiske države Estonsko, Latvijo in Litvansko, ni pa tega priznala de jure.»

To je izjavil minister Hector Mc Neil v odgovor na kritiko konservativnega poslanca profesora Savoryja, ki je kritiziral sovjetsko politiko in vprašal v spodnji zbornici, če je vlada odobrila priključitev Estonske, Latvije in Litve k Sovjetski zvezi. Vprašal je: «Ali ministru ni znano, da je takšna priključitev treh neodvisnih držav očitna kršitev člena št. 2 Atlantske listine?»

Laburistični poslanec Price, ki je pred kratkim obiskal Sovjetsko zvezo, je ministra vprašal, ali vé, da so bile te države pred letom 1918 del Rusije skoraj približno 2000 let. McNeil ni odgovoril.

DEMONSTRACIJE V RIMU

Rim, 12. februarja

Množica približno 500 italijanskih dijakov je 10. t. m. demonstrirala pred glavnim stanom jugoslovanskega poslanstva. Metali so kamenje, v okna in nesnago v sobane, prepevačji pri tem pesmi o Trstu in Pulju. Ko so se pripeljali streljati na avtomobilih, je nastal pretep. Policisti so strgali dijakom iz rok zastave ter šest demonstrantov aretirali.

«Oh, Breginj, Breginj, koliko je tam sonca!» je vzdihnila gospodinja, ki je bila Breginjka.

Odšla sta po ravni beli ceati pod mraznim Matajurjem hrbotom; brez mnoge studecije ju je vedla pot. V hrbet ji mu pihala burja od Krna, ali ker sta hitela, ju ni zobilo. Ko sta zavrela iz zavetja med njivo, je burja zavela huje. Začela sta lesti v breg in postajala jima je toplo. V zatistem ovinku sta se ustavila.

«VANGUARD» SE BLIŽA JUZNI AFRIKI

Vanguard, 12. februarja

Britanska vojna ladja «Vanguard», s katero potuje britanska kraljeva družina v Južno Afriko, bo v 6 dneh prispela v Južno Afriko.

GARDNER UMRL

Washington, 12. februarja

Novi ameriški veleposlanik v Veliki Britaniji Max Gardner je umrl, dan pred odhodom v Egiptop.

JULIJSKA KRAJINA

NEMIRI V PULJU

Umor generala De Wintona

Arstacija morike Italjanke Pasquinellije - 17 urna policijska ura - Bomba na sedež SIAU in druga poslopja

TRST, 12. februarja — Glavni stan zavezniških čet za Sredozemlje je 10. februarja izdal naslednje poročilo:

«Dne 10. februarja ob 9.30. uri je poveljnik 13. pehotne brigade v Pulju, brigadni general R. W. D. De Winton nadziral neko stražo izven vojvodnega glavnega stana; med pregledom ga je ustrelila neka ženska, ki so jo takoj aretirali.

Umor brigadnega generala se je zgodil v siledih okoliščinah: General je prisel na brigadno poveljstvo v Pulju danes (10. februarja) ob 9.30 uri. Pred brigadnim poveljstvom se je ustavil avtomobil in general je ukazal, naj pride ven straža. Medtem ko je pregledoval stražo, mu je prišla za hrbet neka ženska ter nanj z neposredno bližino izstrelila tri strela. General se je zgrudil na tla in takoj izdihnil. Ženska je oddala še četrty strel ter z njim ranila nekoga stražarja.

Zensko so takoj aretirali ter z njim v britanskih rokah. Imenovana je Italjanka po imenu Marija Pasquinelli ter je prispela v Pulj, da bi delala kot uradnica v kraljevem italijanskem odobru za izseljevanje iz Pulja. Uvedli so preiskavo.»

Vest VZN ki je prišla iz Pulja, sporoča, da ni razloga, da bi menili, da je Pasquinellijeva članica kakšne »organizirane družbe«. Vojško poveljstvo v Pulju doslej ni izdalo nikakega uradnega poročila o incidentu.

Agencija VZN je izvedela, da je Pasquinellijeva streljala iz avtomatičnega samokresa, ki ga je potegnila iz žepa in namerila na hrbet generala, ko je ta govoril vrstnikom ljudem. Tri kroge so zadelo generala v srce. Ženska je izstrelila še

četrti strel, ko so vojaki prišli, da bi jo aretirali; pri tem je bil eden izmed vojakov zadel v ramo. Ranjenega generala so takoj prepeljali v bolnišnico, toda bil je že mrtev. Po četrtem strelu je ženska izpušila orožje in ni poskušala bežati.

Brigadni general De Winton je imel 39 let. Iz Trsta v Pulj je bil premeščen pred nekaj dnevi, ob priliki zamenjave njegove brigade in 24. «Guards» brigade. Njegova žena, ki je pred kratkim prišla v Italijo z dva meseca starim otrokom, je bila v trenutku smrti svojega moža v Pulju.

Oblasti v Pulju so proglasile dne 10. februarja policijsko uro, ki je trajala od 14. do 7. ure naslednjega dne. Radio Pulj in avtomobili z zvočniki so opozarjali prebivalstvo na policijsko uro; puljski radio pa je nato zaključil svoje oddaje v znak žalovanja.

Brzjavka iz Pulja dodaja, da so bili v nedeljo in ponedeljek zjutraj v Pulju nadaljnji nemiri. Strelci so odvrgli dve ročni bombi na sedež SIAU v ulici Smareglia. Nekega civilista, ki je stal ob vhodu v poslopje, je eksplozija teško ranila; trjeje civilisti v poslopju pa so bili lažje ranjeni. V bolnišnici je civilist umrl.

Ročno bombo so odvrgli tudi blizu poslopja, kjer tiskajo časopis SIAUJA v Pulju «Nostro giornale». Kmalu po policijski skupina ljudi vdira v poslopje krčevanskih demokratov v Pulju. Strelci so v poslopju poškodovali opremo.

V ponedeljek dopoldne so po puljskih ulicah korakale skupine oseb, nosoč zastave in vzklikajoč maršala Titu ter priključevši Pulja k Jugoslaviji. Demonstracija se je razvila v redu in policija ni posegala, niti ni izvedla nobenih aretacij. Policija je aretirala samo neko osebo zaradi suma, da je zapletena v odmet bombe proti uradom lista «Ometto giornale».

PREHRANA

ZVISAJNE CEN KRUHA IN TESTENIN

Zavezniška vojska uprava je sporočila, da je od 10. t. m. cena kruha zvisana na 25 lir za kilogram in testenin na 30 lir za kilogram. Povisek je v zvezi z zvišanjem prejemkov nameštencev pekarn in trgovin na višino, ki je v skladu z merzami delavcev v ostalih industrijskih panogah.

Da ne bi utrpeli brezposelni in upojenci, ki niso bili neposredno deležni splošnega zvišanja plač, škoda, bodo tem osebam izplačali od 10. februarja dalje vsak dan po pet lir, in sicer kot izredno doklado.

RAZDELJEVANJE ZIVILSKIH NAKAZNIC

Sepal obveška, da nadaljujejo z razdeljevanjem živilskih nakaznic po domovih. Predelbeče za nakup živil za prihodnje štirimesečje je treba opraviti do 18. februarja. Vsi tisti, ki iz kakršnih koli razlogov niso prejeli izkaznice na dom, naj dvignejo te na mestnem prehranjevalnem uradu v ulici Malcantoni št. 3, odtod na mestnem uradu v Rojanu, ulica Ginestre št. 9, in sicer dva dni kasneje, ko so jih raznasalci obiskali na domu. Dodatne nakaznice za delavce in bolnike bodo razdeljevali kasneje, kar bo pravčasno objavljeno.

TRŽIČ

USODNI INCIDENT V FOLJANU

Dne 5. februarja je 51 letni Antor Mauri v Foljanu pri Sredipolju oddal nekaj strelcev iz lovske puške proti neznanu, ki je ob 3. uri ponoči skušal vdreti v stanovanje v ulici Bersaglieri št. 12.

Poveljnik policijske postaje iz Ronk je spoznal v neznanu angleškega vojaka iz Zagreba.

Mauri se je takoj prijavil policiji, ki je zaplenila orožje ter uvedla preiskavo.

ARETACIJE ZARADI NEZAKONITE POSESTI OROŽJA IN RAZSTRELIVA

Civilna policija je aretirala zaradi nezakonite posesti orožja in eksplozivnega materiala 29 letnega Giovannijskega Della Mina in 24 letnega Otella Oracca, in sicer oba zaradi posesti ene ročne bombe, detektivskega Giuseppe Bruschina zaradi nedovoljene posesti ročne bombe, 27 letnega Augusta Zonca zaradi nedovoljene posesti avtomatičnega samokresa in drugega eksplozivnega materiala ter 41 letnega Guida Sclauzera zaradi nedovoljene posesti samokresa vrste «Beretta». Vse osebe so iz Tržiča.

TERRORISTIČNI ATENTATI

Policija sporoča, da je bilo 7. t. m. v Tržiču izvršenih pet terorističnih atentatov, ki so poškodovali poslopja, ne da bi povzročili človeške žrtve.

Neznanci so odvrgli dve ročni bombi na sedež komunistične stranke na Korzu št. 1. Bombi sta razbili šipe in vrata sosednjih poslopij. Na balkonu prvega nadstropja poslopja, ki je last 76 letnega Emulija A. Montesana in Pancanu, so našli neeksplozivno angleško večinsko bombo. Zvečer so neznanci odvrgli v bližini ulice Serenissima ročno bombo, ob istem času pa so proti stanovanju 30 letnega Marcela Falta, stanujočega v ulici San Gabriele 15, odvrgli manjši pekleniski stroj; eksplozija je poškodovala nekaj šip. Proti ponoči so odvrgli bombo proti stanovanju v ulici San Francesco št. 70. Eksplozija je uničila 12 šip. Na polju v bližini ulice San Giusto so našli dve oklepniški pesti brez varnostnih zaplopk. Nevarno orožje so odstranili čistilci min.

GORICA

Nobenega dovoljenja za politične demonstracije

Goriški guverner podpolkovnik Fred O. Mavis je 6. februarja nekemu časnikarju dal sledečo izjavo:

«Zaradi ohranitve javnega reda ZVU nobeni organizaciji ni in ne bo izdala dovoljenja za kakršno koli politično demonstracijo v Gorici. Vsak poizkus demonstracij, v katerem koli trenutku, bo takoj zatrt.»

Žaljivi letaki proti ZVU

Dne 7. februarja so ob 19.30. uri metali v mestu letake v slovenskem jeziku, ki so vsebovali sovražna gesla proti Zavezniški vojski upravi in proti policiji. Slednja je uvedla preiskavo.

Atentat na sedež ZVU v Komnu

En policist ubit, drugi ranjen - Vrsta eksplozij bomb in peklenških strojev v mestu in okolici

V nedeljo ob 22.50. uri so neznanci streljali s strojno puško in odvrgli dve ročni bombi na poslopje v Komnu, v katerem so uradi Zavezniške vojske uprave in poveljstva civilne policije. Dve krogli strojne puške sta zadeli v tlinik kaplarja civilne policije Filipa Larizza, ki je 20 minut potem umrl, medtem ko so stražnika Eduarda Simiča ranili drobci bombe. Ko so ga pripeljali v goriško bolnišnico, so ugotovili rane na desnem stegnu ter v desnih pljučih.

Policija je aretirala tri osebe, ki so jih osumili, da so sodelovale pri terorističnem napadu.

V noči 8. februarja je eksplozivni pekleniski stroj pred trgovino z jestvinami v ulici Delle Monache št. 17. Lastnik Josip Cigoj ima manjšo škodo; eksplozija je razbila nekaj šip in vrata.

V vseh primerih je policija uvedla preiskave.

V noči od 6. na 7. februar so odvrgli proti stanovanju Domenika Cotigne v ulici Giusticelli ročno bombo, ki ni povzročila nikake škode. Drugo bombo so neznanci odvrgli proti stanovanju Alfreda Pecorarija v ulici Colombo št. 1, kjer je povzročila neznatno škodo na prošetju hiše. Ob 0.30. uri je eksplozivni pekleniski stroj v veži Ljudskega doma, ne da bi povzročil omembe vredno škodo. Isto noč so neznanci odvrgli iz avtomobila ročno bombo proti Ljudskemu domu v Marjanu v Furlanji, ki tudi ni povzročila večje škode.

V noči 10. februarja so neznanci odvrgli ročno bombo na dvorišču nasproti stanovanju Pia Breganta v Marjanu v Furlanji. Eksplozija je povzročila lahko škodo na poslopju.

Dne 9. februarja ob 21.15. uri je v kabini civilnega avtomobila, ki je stal v ulici Mameli št. 8, eksplozivni pekleniski stroj, ki so ga namestili neznanci. Tovorni avtomobil, last Gabriella Gomela, je bil težko poškodovan.

T R S T

Podpolkovnik Street odgovoril v Veliko Britanijo

V ponedeljek zvečer je odpotoval iz Trsta v Veliko Britanijo podpolkovnik Douglas Street; spremljata ga soprog in hčerka.

IZREDNO POROTNO SODIŠČE

Razprava proti Collottijevim agentom

Izredno porotno sodišče je dne 4. t. m. nadaljevalo razpravo proti članom tolpe policijskega inspektorata v ulici Bellosguardo z zasliševanjem obtoženih priča. Priča Amalia Cah je izpovedala, da so jo aretirali dne 9. marca 1944 in da so jo prepeali Colliotti, Giuffrida, Miami in Brugnerotto, katere je spoznala na slikah. Nadaljnje priče Umberto Agneroni iz Skednja, Valeria Maler in Bruna Zoli so pripravovale o pretepanjih in mučenjih.

Razprava se je nadaljevala dne 7. in 8. t. m. z zasliševanjem nadaljnjih prič, izmed katerih so vzbudile pozornost izjave Cira Candianija in Guida Leta, ki sta prišla iz Rima in nastopila kot razbramentirani priči v korist glavnega obtoženca višjega nadzornika Urelia. Opisala sta ga kot izvrstnega uravnika, ki je bil nepriljubljen pri Nemcih in fašistih.

Razprava je bila nato preložena na ponedeljek, ko je govoril javni tožilec odvetnik Oktretik. Ta je po uvodnih besedah zahteval za obtoženca naslednje kazni: za Giuseppe Guelija 30 let, Umberto P. Domenica Mianija 15 let in 5 mesecev, Antonia Signorellija 5 let, Gerarda Brugnerotta 13 let in Udina Pavana 6 let in 8 mesecev zapora. Na razpravi sta izmed obtoženecv prisotna samo Brugnerotto in Pavan.

NOVI PRISPEVKI ZA NEZGODNO ZAVAROVANJE MED PLOVBO

Zavezniška vojska uprava je izdala ukaz št. 309 glede nezgodnega zavarovanja, na podlagi katerega se petkrat zvišajo prispevki, ki so navedeni v lestvici za mesečne prejemke za mostvo ladij med plovbom, nameščeno na podlagi soudeležbe pri dobljku. Ukaz je stopil v veljavo 1. januarja 1947.

RAZPISANA SLUŽBENA MESTA ZA POVRTNIKE

Prefektura sporoča, da je italijansko prometno ministrstvo razpisalo natečaj za več službenih mest, rezerviranih za povrtnike. Podrobna pojasnila lahko prizadeži dobe na ravnateljstvu državnih železnic.

OTVORITEV NOVE LJUDSKE MENZE

Občna sporoča, da so v ulici Guardia št. 26 pri Sv. Jakobu odprli novo ljudsko menzo. Hrano bodo razdeljevali vsak dan od 11.30. do 13. ure in od 17.30. do 19. ure. Vsak obrok hrane velja 50 lir. Hrano je treba odnesti domov.

TELOVADNI TEČAJI ZA ODRAVPO TELEŠNIH HIB

Tržaško šolsko nadzorništvu opozarja vse prizadete, da dnevi, ki so določeni za zdravniški pregled za pripustitev k telovadnim tečajem za odpravno telesnih hib, niso spremenjeni. Tisti, ki jih je zdravnik že pregledal lahko dvignejo izkaznice in urnik na šoli v ulici Giotto vsak četrtek od 16.30. dalje (ženske) ter vsak petek od 18. ure dalje (moški).

UMOR NA OBCINSKEM PASKIKU

Dne 4. februarja ob 15.30. uri je skupina neznanecv napadla Ivana Benčiča, ki je v dvema tovarniških lokali na občinskem pasniku svojo živino, 8 trdim predmetom so ga udarili po glavi in mu prebili lobanjo; Benčič je zaradi ran takoj umrl, njegovima tovarišema pa je uspelo pobegniti. Policija je uvedla preiskavo.

«CASSA DI RISPARMIO» PRENEHALA V DELOM

Podružnica «Cassa di Risparmio» za Istro je prenehala s poslovanjem 8. februarja. Do novega razglasitve bo omenjena podružnica izplačevala vloge in se bavila z razbremenitvijo službe javnih ustanov.

RADIO TRST II

Sreda, 12. februarja

17.30 glasbeni spored; 18 svetovna književnost: Poljska pisateljica; 18.15 pestra glasba; 19.15 Mikiški: «Piki brez gnezda» povest v nadaljevanjih; 19.15 oddaja odreda J. A.; 19.45 napoved časa, vesti v slovi; 20. simfoniski koncert; 21. maestro večer, izvirni člani slovi, narodnega gledališča za Trst in slovi. Primorej; 21.45 glasni solisti; 22.10 ritmična glasba; 22.30 koncert pianiste Laure Ferlanov; 22.50 večer na glasbi; 23. napoved časa, vesti v slovi; 23.15 vesti v slovi, članje sporeda za naslednji dan; 23.30 pesna glasba; 24 zaključek.

Čitajte „Glas zaveznikov“

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. L. S.

«Tu dol je torej Nadžica se je razneli. Cotar. «Veste, kada-koli sem slišal ali-bral to ime, vedno me je pograbilo čudno hrepenenje. Nadžica! Nadžica! Zjad je gledam, kako teče po slovenskih tleh. Zad za tistimi gorami je že tuja zemlja.»

Gledal je beli prod, ki ga je bila polna široka struga in ga je preraskalo temnorodeče šilbe. Po sredi si je rezala pot zelena rečica.

«Nadžica! Nadžica! Zjad je torej vidim, to nase zadnjega meja.»

«Ne pozabite, da živijo benški Slovenci onkraj Nadžice!» je ugovarjala učiteljica.

«Vem, vem, a govorim bolj simbolno. Na mirovni konferenci bi moral govoriti drugače.»

Cesta ju je vedla rahlo navkreber, pomčeta do zadnjega praška. Prisojnji bregovi, ki so morali spomladati kar toniti v pianem jeziku in zgojenju plitev in dišavah akacij, so bili porjaveli od slane, iztesan od burje, izlizeni od dežja in snežnice. Le kak jagodov list, ki je pordečilo predmiskno sonce, se je smehljil tu pa tam.

Na drugi strani doline se je razkazoval Matajur v vsej prostranosti, zasnežen in siv od ivja; krotka Mija pa je razkrivala svoje gostoljubne pažnike.

Cotar je pogledal na svojo

«Niti ni treba tako hiteti. Za deseto mašo bova pravčasno na Borjani.»

«Za tisti trenutek je zadržal korak.»

«Poglejte one modre hribe na obzorju! Tam je konec te doline; tam nekje mora izvirati Nadžica.»

Strmel je v daljavo in vse sijal. Tam je naša krajina meja, tja čez Slovenci niso šli. Ampak kako modri so tisti hribi — kakor enčijan! Kako me vleče k njim! Sel bi, dokler ne bi v njih naročju omagal in se odpodil.»

Ko sta potrkala pri učitelju na Borjani, jim je prisel odpirat s predpasnikom prepasan.

«Veste, jaz sem v akciji!»

Na mizi pri štedilniku je bil kup najtuhli lupin. Skleda je bila polna rumenkastega tekočega testa. Na ognju se je grela razredčena marmelada. Steklenica z oljem je bila odmarna. Učitelj je že držal v roki pomno.

«Inženir, postregel vasju ne bom s palačinkami, kakor si želi, marveč s kolačinkami.»

«Dragi doktor, nis postal samo dober učitelj, marveč tudi dober žizkostovec.»

«In dober kuhar! Kar poglejte ga, inženir!» je rekla učiteljica in se odzula in smejala.

«Niti ni treba tako hiteti. Za deseto mašo bova pravčasno na Borjani.»

«Za tisti trenutek je zadržal korak.»

«Poglejte one modre hribe na obzorju! Tam je konec te doline; tam nekje mora izvirati Nadžica.»

Strmel je v daljavo in vse sijal. Tam je naša krajina meja, tja čez Slovenci niso šli. Ampak kako modri so tisti hribi — kakor enčijan! Kako me vleče k njim! Sel bi, dokler ne bi v njih naročju omagal in se odpodil.»

Ko sta potrkala pri učitelju na Borjani, jim je prisel odpirat s predpasnikom prepasan.

«Veste, jaz sem v akciji!»

Na mizi pri štedilniku je bil kup najtuhli lupin. Skleda je bila polna rumenkastega tekočega testa. Na ognju se je grela razredčena marmelada. Steklenica z oljem je bila odmarna. Učitelj je že držal v roki pomno.

«Inženir, postregel vasju ne bom s palačinkami, kakor si želi, marveč s kolačinkami.»

«Dragi doktor, nis postal samo dober učitelj, marveč tudi dober žizkostovec.»

«In dober kuhar! Kar poglejte ga, inženir!» je rekla učiteljica in se odzula in smejala.

Tako so ju pričakali studenci. Tam ni bilo burje. Bila je le skrivnostna noč, dihačica iz strmin in host.

«Podačajva! Poslušnilva!»

Cotar je hrepenel po sovjem vrstaku iz temnih sten. Vlekel je na ušesa. Vsi živi so mu trepetali. Prepričan je bil, da bo zaslišal glas iz noči. Se vsak večer ga je slišal. Od njem je stala učiteljica.

«Saj ni nič!» je rekla nestropno in se premaknila.

«Nič ni!» je razočarano pritrdil in sta šla dalje.

Se dvakrat jo je zadržal, se sklonil k njenemu obrazu in čakal v strašni napetosti. Vozni deski las ga je silsko utrljal. Nos vsenaokrog je molčala. Čuti je bilo le veter v planini in studence, ki so brbotali pod smrekami in jeljami.

Sova se tisti večer ni oglašala. Cotarju je duša povsela krila in se zapirja v mrak in hlad.

Nekaj minut po šestih sta stopila v toplo, svetlo kuhinjo. Vsi so ju pogledali pozorno, ko kdaj prej, onadva sta se smehljala in nista povešala oči.

Vas se je naglila v predbožni čas. Za drugič jo je pobelil sneg, ali tudi zdaj je zlezel v zemljo.

(Nad. prihl.)